

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIÓDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÁ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

y 10 CENTAUS PAPER EN L' ISLA DE CUBA.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20.—BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 reals.—Cuba y Puerto-Rico, 10.—Estranger 12.

LA IGNOCENCIA DE AQUELL TEMPS.

Article dedicat á n^e en Llauder y á las HIJAS DE MARÍA.

¡Oh aquell temps! Qui no ha sentit avants y ara, elogiar per vells y capellans aquell temps? Las orellas tenim plenes de escoltar á tort y á dret que: aquell temps era aixó, aquell temps era allò era lo de aquí, lo de allí y lo de més enllà: en una paraula, en aquell temps tot era bò y avuy tot es dolent; la ignorència regnava en aquell temps, y avuy impera sols la traïdoria.

En efecte, llavors tot era pur, y podriam deixarlo ben probat, tant sols repetint una cantarella popular castellana de la mateixa època, que diu:

«Un fraile me pidió un beso
¡bien quisiera darle dos!
porque los besos de fraile
dicen que vienen de Dios.»

Qui diu frares, diu capellans; y qui diu dos petons diu.... vaja etcetera; ja m' entenen vostés, no son pas tant tontos; si ho fossen, ja no llegirian l' *ESQUELLA DE LA TORRATXA*.

Com deyam, donchs, era molt natural, en aquells temps, que 'ls ministres de Déu s' apoderesssen de la llar de la família, y que fos tingut á deshonra passar un dia sense rebre la visita de algun eclesiàstich, fos de la classe que fos.

La gent de bò de Barcelona y altres punts, déu molt á la mentada classe clerical; i y tanti Figürinse qu en aquell temps va ser creada la casa de Maternitat.

En aquell temps la puresa de las noyas era inmensa, no com avuy que als quinze anys saben las mès recatadas, al menos tant com una llevadora. Si las haguessen vistes sense mirinyachs, polissons, ni anyadits de cap classe; ab la mitjeta mitj blanca, mitj al garrò; encaixonat lo peu dins d' una sabateta lligada ab cintas en forma de créu, porque 'ls mals esperits no 'ls entressin al cos per aquella part; los cabells aplacadets formant tres ensiamadas atravessadas per una agulla de vidre, mitj aixafadas sobre 'ls polsos y la nuca; la faldilleta de *jaconar* bén estiradeta, y bastant curta y ab la trinxia tres quarts mès amunt de la cadera; lo mocador de pita de colors virolats, encreuhat també sobre 'l pit, tiradas las puntas en detràs y ficadas dintre 'l lligam d' un devantal ab dos butxacas, que una d' elles estava casi sempre destinada á durhi lo berenar!... Allò era bonich! Ab aquest trajo las nenas fins a 23 ó 24 anys anavan á costura, ahont s' aprenia lo que avuy no s' ensenya en cap col·legi; allí resavan, feyan novenes, aprenian de cusir, basteta y fins de fer mitja.

Pobretas! Entre mitj d' aquestas feynas y quan descanseven de las oracions que anavan dihen tot treba-

llant, la mestra comensava alguna cansoneta, que per supuesto, era sempre castellana y totes las noyas li anavan fent coro ab la major catedat.

Inútil es dir que las ditas cansons no tenian la mès petita màcula de pecat; per exemple:

«Oh niño Cupido,
»oh triste rigor,
»yo quiero y no puedo
»gozar de tu amor.»

Això es sols l' *estribillo*; per ell podrán juciar; també 's cantava molt un' altra, que comensava així:

«Estava Fray Pedro
»sentadito al sol
»el hábito abierto
»y afuera el cordon.»

«Han vist may una senzillés mès gran? Y això que no volém parlar d' aquella altra cansó del governador y la molinera, ni d' aquella que diu: yo tengo un animalito tan chiquirritito, etc.

Per supuesto que allò de ensenyar de lletra á las noyas y fer que sapiguessen quan menos de contar, no era lo que 's creguen mès indispensable, y aquí havém de confessar que ho tenian bastant descuidat.

Tot tè 'ls seus petits defectes en aquest mon.

La ignorència qu' hém vist presidia en las cansonetes de custura, s' observava en tot. En las casas se reunian varias famílies y passavan la vetllada dihen endavinalles d' aquesta categoria:

«Arran de cuixa tinch un forat, que se m' hi fica un pam de carn crua.»

Acabada de dir, las castas riallas dels oyents apenas si deixaven sentir una véu que cridava.—Es la butxaca! es la butxaca! ¡hela, que ja ho sabia!—Després d' aquesta ne venian d' altres de mès peludas, que avuy no 'ns atrevim á reproduuir per no ofendre la malicia dels nostres temps.

Inútil advertir que las autoras d' aquestas endavinalles eran donas ja fetas y las ignorantas nenes estaven encarregadas de cridar lo seu significat y diech cridar, porque feyan tanta gracia aquellas ignorantadas, que las riallas deixavan al auditori molt temps sense entendre res.

També ignorantament com tot lo demès se jugava al joch dels disba'ats. Los concurrents á la reunió s' assentavan formant rotllo, homes y donas barrejats y cada hu venia obligat á fer uua pregunta al de la dreta, y contestar á la que li havia fet lo de la esquerra y quan tothom estava llest, devian publicar per torn en véu alta la pregunta de l' un y la resposta de l' altre.

Posém un sol exemple; pero no... val mès que no 'l posém, perque fácilment nos faria avergonyir tanta ignorència. Qui no ha jugat sent criatura al joch dels disbarats? A qui no han fet caure mès d' una vegada

la vena que tenia als ulls, las combinacions sortides de un dels jochs mès candorosos d' aquell temps!

Intelligenti pauc.

* * *
«Y qué direm del quinto * loteria? Y del ball? Ja se sap que per ballar lo minuet, tant sols s' agafavan per la punteta dels dits; pero y l' escote que usavan las donas? Y 'ls pantalons ajustats dels homes? Y aquelles cortesias y aixecadetas de camas, no era tot plegat molt mès ignorant que 'ls balls d' avuy, classe per classe de la societat?

* * *
Reparo que vaig extenentime massa y si haguès de dir tot lo que se m' acut, no quedaria siti per res mès; bastarà dir qu' en aquell temps tot corria parellas y tot estava identificat ab la ignorència; fins l' alumbrat; es á dir: fins la llumanera.

Aquell pàmpol de llumanera que il·luminava mitja sala deixant l' altra mitja á las foscas, era una prova palpable (y tant palpable!) de que la maliciosa no existia en las candorosas ànimes de aquell temps. Quànts ab la major senzillés passavan la vetlla amparats per la sombra del dit pàmpol, mentres sos pares jugavan distretament á la brisea ó la manilla, aprofitant tot lo seu resplandor!

De quan en quan algun d' aquests pares apartava la sèva atenció de las cartas y deya en véu alta:

—«Qué féu aquí noys que no vos sento?»
Y 'l noi (criatureta de 22 anys) contestava:
—«M' estich aquí pare, que la Layeta m' ensenya l' oració de sant Antoni.»

La Layeta era una nena de 19 anys. Aquests dos personatges que trech per exemple, encare viuhen, y la sèva filla si pogués recordar lo que va passar avants de neixe podria explicar algunes coses respecte al pàmpol d' una llumanera.

* * *
Jo, pobret de mi, que no tinch mès que onze filles per casar encara, com soch una mica tallat á la moda de avuy, no hi volgut seguir las bones costums d' aquell temps, y en lloc de la cantarella que hi posat al principi d' aquesta curta y verídica historia, los hi ensenyat aquesta altra:

«Un fraile me dijo un dia:
»Dame la mano salero!
»Y le dije: Padre mio,
»coja V. la del mortero.»

Qui diu frares diu capellans y tot altre home d' iglesia; perque crech que aquesta gent, encare volrian tornar á aquell temps.

!!Oh, aquell temps!!!

P. A. U.

UN SARAHUISTA NOVELL.

—No n' coneixen cap d' aquesta *ganaderia*?... Donchs seguin, que pendrán xocolate mentres los ne presento un....

...Estan servits?

...Comensin, pues á rosejar melindros y secallas.

Soposinse que l' nostre *heroe* 's diu Ramonet y qu' es de una familia acomodada.

—Li han pres bé las fisonosèvas? Si? Donchs tiro al dret.

Una societat recreativa, aliada á la *Nova de la Merce*, dóna un ball d' any. Com de costum, als assistents se 'ls exigeix lo *traje* de societat.

La familia de 'n Ramonet está relacionada ab un individuo de la citada societat y com es molt natural, just y lògich, lo tal individuo 's invita á dit ball. La familia s' excusa alegant motius de més ó menos efecte *escènich*; mes en Ramonet que á la trassa no s' ha mogut encare de la closca del ou, ni ha vist may lo mon per cap *forat*, y está dessitjós de donarse expansió, diu: que ell hi anirá mentres se comprometri l' seu amich á ferli de *Cicerone*. L' altre no hi posa cap reparo y li diu que li enviará una invitació l' dia següent y que tots dos ja 's trobarán al ball.

Endavant...

—Si han acabat lo xocolate prenguin unas torradees ab mantega.

Bueno. 'N Ramonet ha rebut ab tota puntualitat la tarjeta-invitació y ja 's prepara per anar á desllorigar-se las camas. (Coincidencial! L' nostre *babaucisella* té notícies de que al mateix ball hi anirà la Ramoneta, una nena de setze anys, més mòna que una canoa, més aixerida qu' un estel, més llesta qu' una màquina fotogràfica y més rosada que cap rosella: en fi, una nena de totes prendas capás de fer felis al home més exigent, una nena á qui 'n Ramonet adora ab tant secret, qu' ella mateixa encare no ho sab.

Quina ocasió més propicia per descarregarli, tot ballant, lo pés del seu cor! (quanta felicitat! (quin paradi!

Lo nostre *trompa* en tot lo dia no respira, no mira, ni menja res més que l' pensament de la Ramoneta.

(Pobre xicota! Poch se pensa ella que 'ls seus atracius, hajin sigut més potents que tots los terremotos, puig que no més ab una xispa de sos ulls, ha lograt encendre un volcà plé de tendresas en lo pit de 'n Ramonet; mentres que 'ls terremotos no han arribat á encendre ni una pipa.

—Vostés tenen set? noy! nooooy! porta jelats pè 'ls senyors!

En Ramonet, si bè ha sopat molt lleugerament, ha procurat que tot quant amagatsemava á dintre 'ls docks del seu individuo, fos de molt aliment. Tot això ha dit ell que ho feya, á fi de no enfarragarse y evitar de aquest modo la suor.

Ja ha sopat. Pren lo sobretodo y se 'n vá. Seguimlo. Vá corrents á casa 'l barber y á més de tallar-se 'ls cabells del cap y afeitarse 'ls pèls de la cara, 's fà fé una fricció de quinina, ordena que li arrissin los cabells y mana que li posin una mica de cosmètic al petit mostatxo de pèl muixí. Surt y fà escala á casa 'l límpia-botxes. D' aquí vá al Sige y compra uns guants, una corbata, una botella d' esencias perfumadas y una boquilla d' ambar. Passa per 'l estanch y compra *vegueros* de 'ls més bons. Entra á can Llibre y 's fà omplí las butxacas de caramet-los y atmetllas d' Arenys. Acabat no sabent que fer més y creyentse tenirho tot comprat, s' entorna cap á casa.

Entra al seu quartó y á pesar de que de llevada s' ha rentat y més tard ha pres un bany á la Rambla de Canaletas, torna á rentar-se. Luego 's pentina, 's talla las unglas, 's perfuma, 's vesteix d' etiqueta, ab molt cuidado, instala un petit *bouquet* de violetas al trau de la levita, 's mira mil voltas al mirall, pregunta á la criada si tot li està bè, de tant respallar inutilisa un respall, 's tapa la *carabassa* ab un sombrero de pistó més flamant qu' una flama, pren l' abrich y varios mocadors de batista enribetats de seda, demana quatre duros al seu gueto qui n' hi dóna deu y la clau de la escala, encén un puro, estrena la boquilla, 's posa 'ls guants y fuij corrents com si l' empaytessin los mals esperits porque té por de no serhi á temps.

—Mentre ell camina per arribar al ball, si no hi tenen inconvenient, podem fer un *ponche*. (Ho acopian?)

Donchs apa.

—Estan tots servits? —Me 'n alegro.

Ja ha arribat al desitjat saló. Entra, passa pèl café y de tant atalayat que va ab sa fatlera, no repara en son amich que li fà senyas desde una taula, porque 's reuneixi ab ell.

Deixemlo passar.

A la *conserjeria* l' aturan y li fan donar la invitació. Gràcies á Déu, no se l' ha desciudatada.

A la guardarropia deixa 'l sobretodo, 'l sombrero y 'l bastó, dóna propina y no pren número.

Contipúa y al vestibul hi troba un *conserje* vestit d' uniforme que allarga la mà y li dóna un programa. Ell, creyentse que es una felicitació, fica má á la butxaca de la hermilla y li dóna una bona propina.

Ja 's fica á dins, mes á causa d' haberse 'ls embaldors deixat un descussit á la alfombra, s' entrebanca y cau de cara á terra, trencantseli la boquilla y surtintli sanch dels nassos, en lo precis moment en que l' *vocal de turno* adverteix que si allò no s' arreglava, algú podria pendrebi mal. L' amich de 'n Ramonet que li anava al darrera, l' ajuda á aixecar-se y se l' emporta á la *conserjeria* á fi d' arreglar del millor modo possible 'ls desperfectes suferts.

Compostas las averias, en Ramonet torna al ball. Lo seu amich lo presenta á diversos sarahuistes ja acorssats, los quals se dolen del *percance* que l' hi ha succeixit.

En Ramonet que no més té una idea, 's desempallega com pot de tots y comença á rodar tot lo saló, en busca de la sèva idolatrada Dulcinea.

Quan ja desesperava de poderla trobar, quan ja 'l seu cor plé de *fel*, *esglayat*, comensava á fonderes per la potència del foix de sa passió violenta..... joh sortí la véu á certa distància en una actitud tan académica, que se li veu la pantorrilla més tornejada que una baldufa. L' nostre Tenorio enlluernat per tanta hermosura, després de haverse enrejolat lo semblant de la cara y quant á pesar de sus precaucions un suor fred s' ha apoderat del seu individuo, vá y 's planta al costat de la sèva diva.

—Com vá Ramoneta? diu mitj ennuegat.

—Bè gracies y vosté?

—Bè gracies y la família?

—Perfectament bè, gracies.

Tenia ya algún antecedent de que vindria vosté á honrar aquest ball y això es lo que m' ha mogut á assistiri també, de conseguient com desitjo dir i molts casos, si bè no soch ballador, si vosté no hi té inconvenient podria comprometre l' americana pròxima y així s'indria ocasió de dirli tot quant dessitja y anhela 'l meu cor.

—Perque no m' ho diu are que no tenim res que fer?

—Perque no crech la ocasió prou oportuna. Ademés lo meu ànim...

—L' tè poch animat. (Eh? Mes si tant s' hi empanya y promet no trepitjarme, no tinch cap inconvenient en ballar ab vosté.

—Cregui Ramoneta que gracies á la sèva amabilitat soch l' home més felis.

—Me 'n alegro. Pasibò.

—Hasta luego Ramoneta.

—Estiga bò (quin gatos!)

Si vostés volen mentres s' espera 'n Ramonet que acabin lo walz, per ballar l' americana, podem anar á la galeria y així s'indrià la bomba.

Així s' agradan. Sempre amables. Ja tocan l' americana: 'n Ramonet vá y presenta 'l bras á la Ramoneta, mes com qu' ell no més ha ballat una vegada á Fransa y 'ls francesos tenen la costum d' oferir á la balladora 'l bras esquer y no 'l dret com nosaltres; succeix que ell ho fà així y mereix una llissó de la Ramoneta. S' passejan un bon rato sense que cap dels dos rompi 'l silenci; per fi 's determinan á ballar mes en Ramonet atontat per lantas tragerias, y joyós hasta l' extrem d' estar cego, perque té á sa sirena en sos brassos, en lloc de posarli la mà dreta á la cintura y ab la esquerra aguantarli la sèva mà dreta, ho fà al revés; lo que li proporciona un altre llissó que acaba ab la serenitat del nostre infortunat *sarahuista*.

Per fi, després de no pochs treballs, logra la Ramoneta fer ballar á n' en Ramonet. Escoltemlos.

—Ramonet! Vosté m' ha dit... (no 'm trepitjil)... Vosté m' ha dit que desitjava ballar ab mi per dirm-me molts casos.... (Qué tè que tremola?... Ja s' acaba 'l ball y encara no m' ha dit res que s' espera?

—Es veritat... ah, no... sí... sí... li vull dir... (no es veritat que fà calor?

—Y tant... (no está poch roig!)... Apartis del llum que s' encendria!

—Si poguès!... fà un temps tan... tan... glacial...

—Veural! Si tot lo que m' ha de dir son coses per l' istil ja pot plegar 'l ram... (Fassi 'm lo favor d' apartá un xich més lo seu pit, que 'm molesta!...)

—Per complairela soch capás de tot... Hasta...

—... De sè impertinent... Lo seu jenoll dret fa ja molt rato que 'm molesta. No sè ahont devia apendre de ballar vosté! Balli ab més decencia ó accompanyim al puesto!...

—Senyoreta! La mèva turbació, 'l meu èxtasis, la mèva timiditat son la causa de que 'm fassí pesat devant de 'ls seus ulls, més potents que cap foco de llum elèctric... que cap llanterna de sereno...

—Sembla que s' animal! (Vol que li dongui corda? Mirí, la qüestió es que s' ha acabat lo ball y encara no crech que m' hagi dit res de lo que vosté volia.)

—Si vosté vol ballaré un altre ball y llavors...

—No gracies, no 's molestí. Primer vaji á casa l' Ortiz.

A n' en Ramonet li cauen aquestas paraules com dugas bombas, de tal manera que determina anarsen á retirar.

Sense despedirse ni del seu amich, ni de la sèva ingrata, ni de 'l alfombra... surt del saló y á la guardarropia demana l' abrich; pero com que no ha pres número, 's negan á ferli entrega. Dóna 'l nom del

seu amich, aquet es cridat y com que diu qu' ell ne respon los empleats están conformes en complaire'l.

Com que no saben quinas son las prendas que de-mana, no li queda á n' en Ramonet altre recurs qu' entrar á dintre y buscarlo ell mateix.

Entra, s' enfila á dalt de la escala y quan, per casalitat ja ho ha trobat, vá per baixar; mes joh mala concierge que despatxava y tots dos á terra trencantseli 'l bastó y quedantli 'l sombrero; de copa tan mal parat que no 'l podrá fer servir ni per fer volar coloms!

Rendit al pés de tanta fatiga, desengany, perdudes y tantos, surt, agafa un cotxe y mana al cotxero que marxi al galop.

Arriba á casa sèva, 's despulla y de distret qu' està 's fica á sota d' un matallàs y á n' el mateix lit que dorm la minyona, aquesta crida, ell fuig corrents y per si pren possesió del seu quartó y del seu lit. (Respiré!) Tota la nit somia escalas, alfombras, boquillas trencades, nassos sanguinolents, sombrios, aixafats, criadas que pegan, balls y sobre tot á la Ramona, a n' aquella dòna més ingrata que les besties que 's menjau los seus fills.

L' endemà 'n Ramonet deya á tothom que s' havia divertit tant; mes duya 'l propòsit ferm de no assistir més á cap ball.

Y vels' hi aquí 'l sermó acabat.

Are vostés prenguin un poch de magnesia perque després d' haver barrejat (y això que som á la quaresma) xocolate, melindros, secallas, torradetas, jelats, ponche.... y mals de caps, per forsa han de trobarse una mica enfitats,

Me 'n desciudava. L' dia que tinguin lo gust de tornar, los faré dos quartos de lo qu' es un sarahuista bragat.

TAUMALIPICH-TEMING.

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

HAMLET PER EN MAUREL.

Si hem de dir la veritat fins lo dimars últim no vā veure 'l públic de Barcelona, per primera vegada, l' obra famosa de Ambrós Thomás. Fins are 's creya tothom que aquesta òpera no tenia més que un acte, l' acte quart, l' acte de Ofelia, de las flors y de la poesia. Y es porque fins are ningú havia vist la gran figura del protagonista interpretada per un artista de la talla de 'n Maurel.

Vaya una manera de cantar y de fer! De fer sobre-tot Los enemichs del gènere líric se reconciliaran ab las óperas, si 'ls artistas encarregats de interpretarlas, reunissen á las condicions vocals, lo sentiment dramàtic necessari pera crear un tipo, matisarlo ab los detalls compatibles ab las situacions dramàtiques y sostendirlo desde 'l principi fins al terme de la representació.

Perque digan lo que vulgan, l' òpera es un doble espectacle que recrea l' oido y la vista, y no será complet l' efecte si l' cantant se refia sols de la véu y desculda l' acció. En aquest cas, en lloc de vestir un traix y de accionar malament, pòsits lo frach, agafi la solfa y surti á cantar en concerts. Llavors, sense 'ls contrastants y las ridiclesas en que incorre las mes de las vegadas, l' aplaudiré plens d' entusiasme.

Pero desde l' moment que fa òpera, desde l' moment que canta y acciona, no n' hi ha prou que siga cantant, es necessari ademés que siga actor.

Fins á quin punt ho es lo célebre Maurel, no podem dirlo sino 'ls que dimars últim varem tenir la ditta de tributarli una ovació tan calurosa com merescuda.

Y això que 'l gran artista passa, segons diuen, disgustos de consideració... Y això que per accidents inevitables la representació del *Hamlet* ha sigut una espècie de va-y-tot, gracias á la complasencia de la senyoreta Vazquez, que ab tres ó quatre dias d' estudi, no més, vā prestarse á sustituir en l' important paper de mare de *Hamlet*, á altres artistas que van desdirse ó van estar malaltas.

Veritat es que ser mare de un artista tant gran com en Maurel, es sempre una cosa qu' estimula y halaga.

Hi havia més encare... Al demati deya en Maurel que se 'n tornava á París: á la tarda l' empresa annunciava que no; que cantaria encare que no fos més que una vegada... Y al vespre, á l' hora d' entrar lo gran artista, demanava disculpa al públic per no trobarse bè de véu, á conseqüència de las agitacions de aquest dia.

Vá sortir, y estava perfectament caracterisat: lo traix, la figura, l' aspecte, 'ls moviments, tot vá avassillar al públic desde 'l primer instant. (Qui es capas d' olvidarho? Una nota, per admirable que siga, surt y 's desvaneix sense deixar apenas un débil rastre. Una figura plàstica queda grabada com una imatge en la memòria).

Maurel fà un *Hamlet* distint del que feva en Rossi: pero tant gran, tant bén comprés, tant filosofat, com puga serho la creació del eminent trágich italià.

Es necessari veure'l sobre tot en las escenes finals

del acte primer, quan li surt l' espectre de son pare. ¡Quin geni, quina distinció, quins detalls més primorosos!... Lo públich, commogut vā alborotarse, tributant una de las ovacions més grans y més espontàneas que ha rebut mai cap artista.

Desde aquell moment la representació vā ser per ell una serie de triunfos: triunfo en l' escena muda ab Ofelia, triunfo en lo brindis, que vā cantarlo ab una expressió arrobadora; triunfo durant l' escena dels comediants; triunfo quan vā á matar al seu padrastre y se'n arrepenteix per trobarlo resant y creure que si 'l mata se'n anirá al cel, ab lo qual la sèva venjansa quedará incompleta, y triunfo gran, colossal en lo terceto y sobre tot en l' escena final del acte quart.

Lo telò vā tenir que pujar un sens fi de vegadas, y era de veure al gran artista, desfentse en mostras de agrahiment. En Maurel no sols sab mereixe las ovacions, sinó que las sab rebre. Lo públich hauria passat la nit cridantlo, pèl gust de veure'l sortir á admetre 'ls aplausos. ¡Quina distinció mes seductora!

Y 'ls demés intérpretes? *

Dèu n' hi doret.

Vā ser una representació afortunada, com si en Maurel ho avassallés tot.

La Torressella, encare que freda com una estàtua de glàs, vā cantar com sols ella sab.

La Vazquez vā fer mès, molt mès de lo que tothom esperava. Es una artista tant modesta com discreta y estudiosa. Mirinse que apendre's aquell paper en quatre dies y sortirse'n com se'n vā sortir no ho haurian fet molts artistas de nota. En la gran escena ab en Maurel vā identificarse perfectament ab la situació. Semblava que s' enmirallés ab lo famós artista. ¡Ah, senyor Maurel, deixis veure sovint, y farà un gran bē al art lirich dramàtic!

En Vidal, bē: en l' oració vā tenir un gran aplauso. Los coros regulars.

Y l' orquesta hauria pogut anar millor. En lo ball fins vā fer una espifiada. Si las bailarinas haguessen caigut de bigotis, vosté n' hauria tingut la culpa, senyor Mancinelli.

Lo públich vā sortir satisfet del espectacle, y convensut de que per admirable que siga la vèu de un tenor, com en Gayarre ó en Massini, no s' anyora y se'n pot prescindir quan trepitja l' escena un artista tant colosal com en Maurel.

Y això que no estava bē de vèu, segons vā anunciar-se.

¡Qué hauria succehit si hagués estat bē?...

Vaja, senyor Maurel, que tinga un felis viatje, y per la primavera no s' olvidi de venirnos a veure.

Vosté es jels que poden presentarse ab tota confiança, porque son indiscretibles. La horrorosa fiera del públich del Liceo, tant amiga de destrossar reputacions, jau mansoya als seus péus. L' art de vosté la té fascinada.

N. N. N.

DE BON MATÍ.

Conech una noya
bonica y gentil,
com ella, d' hermosa,
jo cap mès n' he vist.
Floreta galana
de tall exquisit,
ayrosa aucelleta
del vol mès subtil,
que vola ufanosa
llensant gracies mil.
Ay, que n' es d' hermosa
la noya qu' he vist!

Com dos estrelletes
sos ulls son divins,
sos cabells son rossos
com d' or del mès fi,
sas galtas fresquetas
com rosas d' abril
y clavells sos llavis
de l' encés carmí,
sent conjunt sa cara
de gracia á desdir.
Ves si n' es d' hermosa
la noya qu' he vist!

Pues jo la vaig veure,
la noya que 'us dich,
la vaig veure un dia,
lo sol al sortir
tot cullint floretas
ponceñas obrint.
—Per qui son las rosas
que culliu, per qui?
y ella vergonyosa
va fer un sonris.
Ay que n' es d' hermosa
la noya qu' he vist!

Arribant al poble,
al punt preguntí
qui n' era la noya
que, de bon matí

tot cullint floretas
me fèu un sonris
y 'm varen respondre:
—La que voleu dir,
es la nebodeta
del rector d' aquí.—
¡Anèuli al darrera
a Mossen Magí!

BONIFACI.

ESQUELLOTS.

A Madrid estan preparant la caixa á l' industria espanyola.

La mort de la industria ha de ser lo resultat inevitable de aquest gran disbarat econòmic.

—Per fortuna, dirán los ministerials, la caixa de la industria sortirà barata: la forraré amb pany y clau.

La soirée donada 'l dissapte en lo Circol Francés á la qual varem ser invitats galantment, nos proporcioná una nit deliciosa.

Van pendre part en ella l' immens guitarrista Tárrega, un germà de aquest que ab tot y ser molt jove toca 'l violí ab sentiment y gust y 'l pianista Sr. Piñol, qu' en punt á execució correcta y neta no 's queda endarrera de ningú.

Los francesos van entussiassmarse sobre tot, al sentir á n' en Tárrega... Ja veuhem com si ells tenen la República, nosaltres tenim aquí també coses molt bonas.

Si en lloc de ser escriptor fos caricaturista m' entindria en pintar gràficament los apuros de un académich de la llengua.

Lo posaria mirant y remirant un cotxe de tranvia y buscantli 'l sexo.

Perque segons lo penúltim diccionari de la Academia, tranvia era femella.

Y segons l' última edició es mascle.

Vaja, are diguin qu' es impossible cambiar de sexo.

Se tracta de fundar á Tortosa, patria de Cabrera, una universitat católica. Y lo mès bonich es que s' admeterán al efecte 50,000 accions de 50 duros cada una.

—Bomba!

No 'm creya que per un negoci de llana fos necessari un capital de 2.500.000 duros.

—Oh, y son capassos de trobarlos!

Avants, en temps de Jesucrist, lo diner se'n anava ab lo pecat. Avuy se'n vā ab la religió.

Aixis com l' iman té la virtut d' atreure 'l ferro, los dits dels capellans tenen la virtut de atreure las dobletas de cinc duros.

—Y quina manera d' enganxars'hi! Ni tocant l' himne de Riego son capassos de saltar á terra.

Escena:

Era diumenge y 'l Rosari de l' Aurora passava per la Plaça d' Urquinaona.

No se qui, tal vegada la sombra venerable de aquell prelat tant virtuós com enemich de la carlinalla, va disparar un petardo, per lo tremendo, sobrenatural.

—Creurán vostés que 'l rosari vā desferse? Donchs s' enganyan. Ni siquiera 'ls que hi anavan van impressionar-se.

—Quanta devoció! diran alguns.

—Donchs s' enganyan de mitj á mitj: no alló no es devoció ni tal aca. Es simplement tenir las orellas acostumadas als espatechs.

La major part, sinó tots, los que surten á dir lo Rosari de la Aurora, corrian ab lo trabuch al coll, per la montanya.

Y quant ne peta un, ni siquiera clouen las pestanyas.

Victor Hugo acaba de cumplir lo seu 83 aniversari, y Paris en pés li ha prodigat una ovació immensa, indescriptible.

Entre 'ls periódichs que li han dedicat tot lo número, s' hi conta Le Figaro, que publica un calendari complet de esemérides, dia per dia del any, referents totes ellas á actes honrosos ó meritoris del gran poeta.

Lo Figaro es clerical y Víctor Hugo racionalista.

Dixosas mil voltas las nacions que ab tanta unanimitat de sentiments, saben consagrar la gloria de sos fills mès ilustres.

Se queixa un periódich de la gran ilustració de un empleat encarregat de la expedició de cédulas personals, que al omplir la cédula de un tal Domingo Jaumeandréu, vā posarli:

«Domingo Jaime Andrés.»

Aixis, aixis... A las oficinas del Estat hi ha que parlar castellà.

Això es lo que 's figurava aquell que vā anar per un document á cala ciutat, y al preguntarli com se deya, vā respondre.

—Pablo Xinxuela (se deya Xinxola).

—Qué profesión?

—Mañan.

—Y su padre de Vd.

—Mi padre... mi padre... (responguè gratantse 'l cap) mi padre todavía no existe.

Lo pobre minyò volia dir que s' havia mort.

Per acabar los ne contaré una arreglada del francés. Se tracta de una manresana molt caya que de aquí aquí viu á Barcelona, d' aquí aquí viu á Manresa.

—Y bés, señora, ¿qué l' hi agrada mès viure á Manresa ó á Barcelona?

—Jo li diré: pèl mèu gust voldria tenir un peu á Barcelona y un altre á Manresa.

—Donchs, sent aixis, lo mèu gust seria estarme sempre á Tarrassa.

Inútil dir que Tarrassa es mitj camí just entre Manresa y Barcelona.

TRENCA-CAPS.

XARADA.

I.

Sent musical la primera en la solfa ho trobarás;
tenint segona-invertida
moltsas cosas lograrás.
Tercera, n' es una planta
tant pèl bò com pèl malalt;
la quarta sols una lletra
de las que 'n diuhen vocals.
Per acabar la xarada
vaig á posar punt final:
jo quart-hu-dos á la Tot
qu' es un tipo angelical.

J. PRATS Y N.

II.

A pesar que 's diu Total
la filla de D. Simon,
es tant segona-segon
y tant pedás d' animal
que may hu parla, com cal.

L. MILLÁ.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

1 2 3 4 5 6 7	— Nom de home.
1 2 3 4 5 6	— Diada senyalada.
1 2 5 7 6	— Nom de dona.
1 2 7 6	— Utensili de cuyna.
1 2 5	— Nom de home.
1 2	— Un aliment.
1	— Una consonant.

CONVERSA.

—Mira, noy, per Pasqua t' has de casar ab la Rosa.
—Jo no m' hi vull casar, sempre estéu ab la mateixa cansò.
—Gran bordegás, ¿per qué?
—Perque no vull viure ab la...
—¿Ab qui?
—Búsquiu que ja ho havém dit.

OCELLUT DEL BRUCH.

GEROGLIFICH.

X
R
I I I
O
S A R
I I I
A

UN LLEPA-FILS.

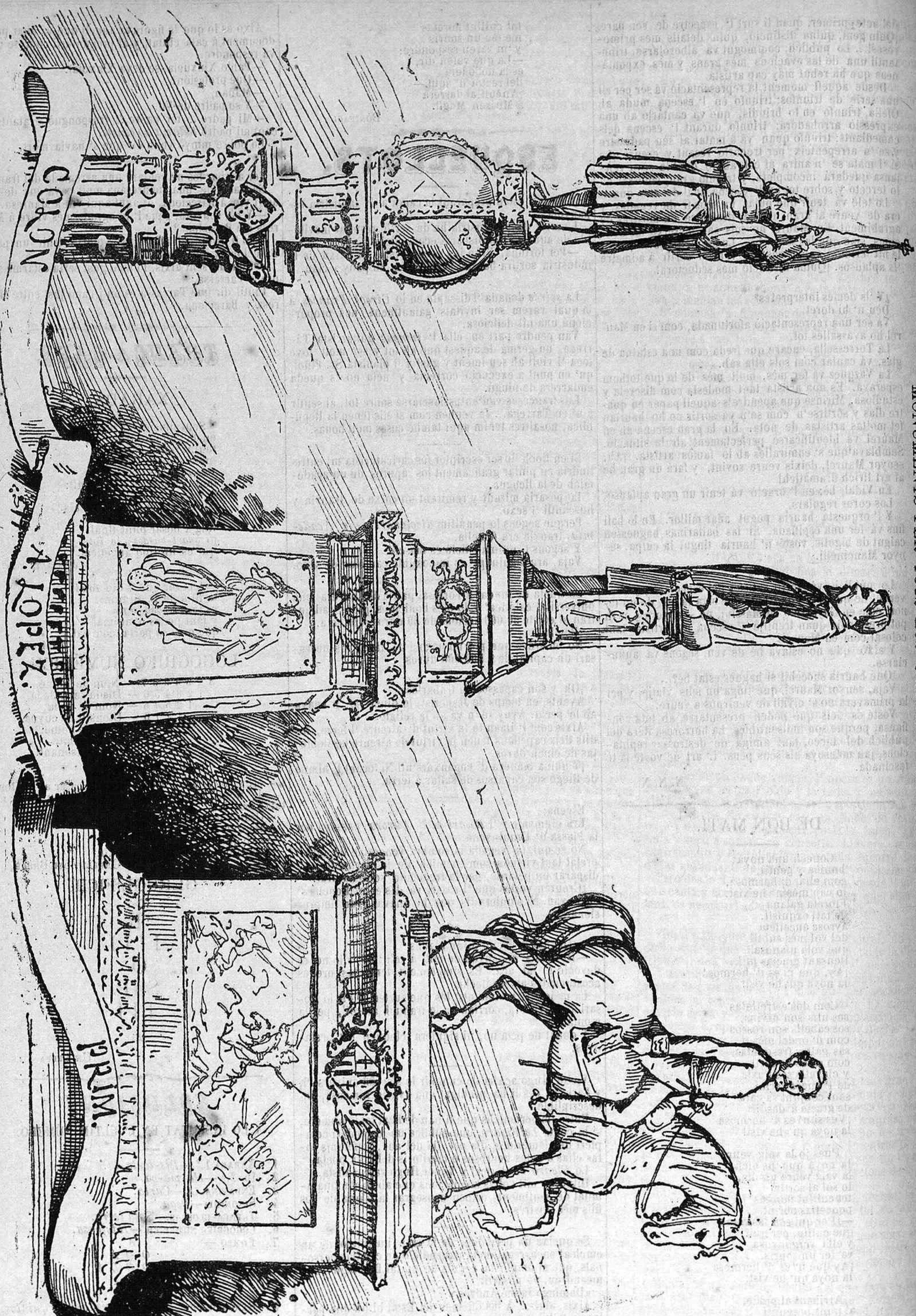
SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

- XARADA 1. — Pis-to-la-da.
- ID. 2. — Ha-ma-ca.
- ENDAVINALLA. — Carta.
- SINONIMIA — Pega.
- TRENCA-CLOSCAS. — Sota terra.
- LOGOGRIFO-NUMÉRICH. — Ildefonsa.
- ROMBO. — A
O D A
A D E L A
A L A
A

- GEROGLIFICH. — Com mes quintas mes quintos.

MONUMENTS PER TOTS LOS GUSTOS.—BARCELONA Y CUBA.

Al que la vā descubrir.

Al que la vā explotar.

Al que se la volía pulir.